

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 27. oktober 2011 truffet vedtak i

Sak nr: 104/11 (arkivnr: 201100496-15)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Björg Tørresdal

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagerens navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak: Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 1. juli 2011 med presiseringer i e-post av 1. august 2011 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B som ved brev av 18. september har avgitt uttalelse. Sorenskriveren ved X tingrett er orientert om klagen og har den 22. september 2011 avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev innkommet 2. oktober 2011 og e-post av 12. oktober 2011, uten at Tilsynsutvalget har funnet grunn til å innhente ytterligere opplysninger fra innklagede.

Klager ble i brev av 12. juli 2011 varslet om mulig avvisning av klagen samt informert om at Tilsynsutvalget ikke behandler klager mot sakkyndige, krav om ny behandling av tvistesaken for lagmannsretten eller krav om erstatning for tapt arbeidsinntekt.

Saksfremstilling:

Klagen gjelder en sivil tvist etter barneloven hvor det har vært avholdt tre saksforberedende møter, henholdsvis 7. januar, 8. mars og 8. juni 2011. Under saksforberedelsen ble det avsagt to midlertidig avgjørelse, henholdsvis 2. februar 2011 og 20. juni 2011. Kjennelsen av 20. juni er anket og er til behandling i lagmannsretten. Det er konkret klaget over uttalelser og væremåte ved de to siste rettsmøtene.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Innklagede og den sakkyndige oppførte seg på en uakseptabel måte den 8.mars, noe de benektet den 8. juni.

I rettsmøte den 8. mars påsto den sakkyndige og innklagede at klager manglet morsfølelse ut fra en påstått diagnose. Det ble også sagt at innklagedes datter på tre år ikke ville ha vondt av en ny mamma. Videre klaget dommeren over at klager ikke ville signere på samtykke til innsyn i klagers pasientjournal og presset klager til å gjøre dette forut for møtet den 8. juni. Verken den sakkyndige eller innklagede hadde sett i pasientjournalen hennes, men stolte blindt på hva klagers tidligere ektemann fortalte om klagers psykiske helse.

Både innklagede og den sakkyndige benektet i rettsmøte den 8. juni at de hadde kommet med slike uttalelser i møtet den 8. mars. Dette er sjokkerende oppførsel. Klager reagerte sterkt med gråt og pustebesvær og møtet burde blitt stoppet. Klager etterlyste også opptaksutstyr, slik at det som ble sagt i rettsmøtene kunne dokumenteres, men innklagede sa at det var det ikke ledig utstyr til.

Innklagede var for øvrig inhabil til å behandle saken ettersom hun er venninne med en kvinne klager vokste opp sammen med på Y, samt kjenner til klagers nettverk. Også den sakkyndige kan være inhabil da han kommer fra samme sted som klager og hennes tidligere ektemann.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen fremstår som noe uklar med hensyn til hva innklagede skal ha sagt og gjort i de to aktuelle rettsmøtene, men enkeltutsagn skal kommenteres så godt som mulig.

Innklagede har ikke sagt til, eller om klager, at hun mangler morsfølelse, har en diagnose som tilsier at hun mangler morsfølelse eller at klagers datter ville ha godt av en ny mor. Innklagede har heller ikke sagt seg enig i eller støttet utsagn i den retning og har ikke oppfattet at den sakkyndige har uttalt seg på en slik måte.

Klager var opprørt over den sakkyndiges vurderinger i rettsmøte den 8. mars og stilte den sakkyndige ulike spørsmål knyttet til hennes morfølelse o.l. Innklagede bestrider at det ble fremsatt noen påstander knyttet til klagers eventuelle tidligere diagnoser, og har heller ingen kunnskap om dette utover at en av prosessfullmektigene kan ha nevnt noe om det i et prosesskriv.

Det er korrekt at innklagede i møte den 8. juni benektet å ha uttalt seg slik klager påstår. Grunnen til dette er at innklagede ikke har sagt noe i den retning klager påstår. Det er også riktig at innklagede sa at retten ikke hadde utstyr for opptak av rettsmøte. Dette ble sagt etter at klager gjentatte ganger hadde hevdet at den sakkyndige og innklagede løy. Det bestrides at dette er kritikkverdig.

Det er også riktig at innklagede på et tidspunkt, sannsynligvis i rettsmøtet den 8. juni, sa til klager at retten og den sakkyndige ikke hadde hatt innsyn i klagerens helsejournaler fordi hun ikke hadde samtykket. Klagers helsetilstand var gjort til et tema av hennes motpart, og det ble spørsmål om samtykke til innsyn allerede på det første rettsmøtet den 7. januar. Klager ønsket da ikke å samtykke til innsyn. Samtykke til innsyn ble gitt senere, men ble deretter trukket tilbake. Innklagede har forståelse for at klager kan ha følt seg presset til å samtykke til innsyn, men anser ikke sin handlemåte som kritikkverdig. Innsyn i journalene var viktig av hensyn til sakens opplysning, barnets beste og partene. Klager hadde for øvrig prosessfullmektig som ivaretok hennes interesser.

Innklagede har ikke på noe tidspunkt forholdt seg bare til opplysninger fra klagers tidligere ektemann. Forhold knyttet til klagers helse/fungering er for øvrig en del av begrunnelsen i den påankede midlertidige avgjørelsen.

Innklagede har forståelse for at rettsmøtene i denne saken var svært krevende for klager, noe hun og de øvrige aktørene forsøkte å hensynta så langt det lot seg gjøre.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstolloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Fristen for å klage en dommer inn for Tilsynsutvalget er tre måneder etter at forholdet fant sted, eventuelt 3 måneder etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet, jf. domstolloven § 237 fjerde ledd.

Klagen knytter seg til uttalelser fremkommet fra dommeren i saksforberedende møter 8. mars 2011 og 8. juni 2011. Klagen er fremsatt 29. juni 2011.

Den delen av klagen som gjelder dommerens opptreden i møtet 8. mars 2011 kan anses som for sent fremsatt i forhold til klagefristen på tre måneder. Da klageren har presisert at

klagen gjelder dommerens uttalelse i rettsmøte 8. juni, ved å benekte hva hun sa 8. mars, finner imidlertid Tilsynsutvalget det naturlig å ta hele klagen til behandling. Dette innebærer at dommerens opptreden i de to rettsmøtene vurderes samlet.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Tilsynsutvalget kan ikke vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Dette gjelder innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klager har fremsatt en rekke anførsler knyttet til saksbehandlingen, avgjørelser som er truffet og avtaler som er inngått, herunder inhabilitet og krav om ny sakkyndig. Dette er rettslige forhold som kan brukes som ankegrunn og som utvalget derved ikke kan vurdere eller kommentere. Det er usikkert om klageren har ment å klage over disse forhold. Tilsynsutvalget velger å anse dette som tilleggsmerknader og unnlater å avvise disse deler av klagen.

Klager har anført at dommeren har opptrådt uakseptabelt ved at dommeren i møte har uttalt eller i hvert fall støttet den sakkyndiges negative uttalelser om klagerens morsfølelser og hennes psykiske helse og diagnose, og i neste møte benektet dette. Dessuten anfører klageren at dommeren presset henne til å undertegne samtykkeerklæring og at dommeren ikke var forberedt ved at hun ikke hadde hatt tid til å se i pasientjournalen før rettsmøtet. Dette er forhold som Tilsynsutvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstoloven kap 12, NOU 1999:19 side 325 flg og Ot.prp. nr 44 (2000-2001) side 199, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Dommerens opptreden i retten er gjenstand for vurdering, og i den forbindelse kan spørsmål om møteledelse og opptreden overfor parter og andre aktører være av betydning. Grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning, og det samme gjelder andre utslag av slett møteledelse. Bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser eller rettsmøter kan føre til disiplinærtiltak, ”når de ord /uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”

Tilsynsutvalget kan ikke se at klager har sannsynliggjort at dommeren har opptrådt klanderverdig i retten. Utvalget kan derfor ikke legge til grunn at dommeren har brukt krenkende ord og uttrykk overfor klageren i rettsmøtet. Det er heller ingen holdepunkter for at dommeren har håndtert rettsmøtene uforberedt eller på et ensidig opplyst grunnlag.

En annen sak er om klageren opplevde at hennes omsorgsevne ikke ble omtalt eller vurdert til hennes fordel i retten. Dette kan ikke dommeren klandres for. Dommeren ser snarere ut til å ha vist forståelse for at rettsmøtene i barnesaken var en følelsesmessig stor belastning og svært krevende for klageren.

Det representerer ingen krenkelse at dommeren ikke etterkom klagerens anmodning om å sørge for utstyr til lydopptak i rettsmøte. Det hefter heller ingen krenkelse ved forholdet til klagerens pasientjournal. Det vises til dommerens redegjørelse for situasjonen.

Tilsynsutvalget kan etter dette ikke se at tingrettsdommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk. Tilsynsutvalget har derfor ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.